

Využitím jaselských tradic k dalšímu rozvoji forem a metod operačního a bojového použití raketového vojska a dělostřelectva

15. leden 1945 se stal významnou součástí bojových tradic Československé lidové armády, významnou především pro nás, příslušníky raketového vojska a dělostřelectva. V tento pamětní den si v našich štábech, útvech a jednotkách každoročně připomínáme stále živý odkaz dělostřelců 1. československého armádního sboru v SSSR, kteří svým bojovým vystoupením v rámci 38. sovětské armády generálplukovníka Moskalenka v bojích u Jasla prokázali vysoké morálně politické vlastnosti, hluboké internacionální cítění, skutečné vlastnictví a také vysoké vojenské odborné kvality.

Splnit náročné úkoly dovedného a skrytého manévru v těžkých povětrnostních podmínkách, soustředění potřebného množství dělostřeleckých hlavních na hlavním směru k dosažení palebné převahy nad nepřítelem, organizace těsné součinnosti se vševojskovými svazky a útvary Sovětské armády, zabezpečení nepřetržitého a pevného velení a řízení účinné palby dělostřelectva, organizace a řízení dělostřeleckého průzkumu vyžadovalo uplatnit v praxi všechny principy operačního a bojového použití dělostřelectva.

Jsme hrdí na to, že naši předchůdci splnili tyto úkoly se ctí. Nechceme však, aby tato slavná tradice dělostřelectva Československé lidové armády zůstala jen historickou událostí nenaplněnou novodobou skutečností. Snažíme se o to, aby postoj všech náčelníků, velitelů, štábů i vojsk — příslušníků raketového vojska a dělostřelectva k bojovým tradicím byl aktivní, tvůrčí, a to jak v operační, tak i bojové přípravě. Tuto aktivitu chceme cílevědomě usměrňovat k plnění úkolů Rozkazu ministra národní obrany na výcvikový rok 1975 až 1976.

Za hlavní úkol považujeme trvalé zvyšování úrovně bojové pohotovosti raketového vojska a dělostřelectva. Nastoupená cesta i směry dalšího rozvoje v této oblasti ukazují, že společným, koordinovaným úsilím můžeme dosahovat zcela mimořádných a ještě před několika lety nemyslitelných výsledků. Naši velitelé, štáby a vojska mají v této oblasti značné zkušenosti. Tyto budeme

rozvíjet k naplnění požadavků Rozkazu ministra národní obrany a ostatních výcvikových dokumentů na výcvikový rok.

Požadavky na bojovou pohotovost raketového vojska a dělostřelectva neustále rostou. Je to úkol značně složitý a také mnohostranný. Generální tajemník ÚV KSSS soudruh L. I. Brežněv, když hovoří o bojové pohotovosti vojsk, říká: „V bojové pohotovosti vojsk se jako v ohnisku sbíhá obrovské úsilí a hmotné náklady lidu na vyzbrojování armády, bojový výcvik a kázeň všech příslušníků armády, umění velitelského sboru řídit vojska a mnoho jiného.“ Lepší klasifikaci můžeme sotva kde hledat.

V souladu s těmito aspekty klade Rozkaz ministra národní obrany značný důraz na všestrannou připravenost velitelů a štábů. Při realizaci těchto úkolů jsou pro nás významným zdrojem poučení bojové zkušenosti československých dělostřelců, které získali v bojích u Jasla. Plánování, organizace a vedení paleb dělostřelectva při průlomu připravené obrany nepřítele, boj s nepřátelským dělostřelectvem k dosažení palebné převahy nad nepřítelem a další úkoly RMNO vyžadují systematickou přípravu velitelů a štábů, dokonalé ovládnutí všech způsobů operačního a bojového použití raketového vojska a dělostřelectva na všech stupních. Tyto úkoly nemůžeme v současných podmínkách plnit již zastaralými formami a metodami.

Úspěšné řešení složitých a náročných úkolů, kladených na velitele a štáby raketového vojska a dělostřelectva, předpokládá široce využít dostupné technické prostředky, výpočetní techniku, různé grafiky, rozmnožovací techniku, grafickou techniku atd. Zlepšování pracovních metod štábů raketového vojska a dělostřelectva je jednou z důležitých forem zdokonalování řízení vojsk a je zaměřeno s hlavním důrazem na zvýšení jeho operativnosti.

Ministr obrany SSSR maršál Sovětského svazu soudruh A. A. Grečko ve své stati „Na stráž míru a výstavby komunismu“ píše o tom, jak „mimořádně aktuální se stává úkol osvojit si vědecké metody velení vojskům na základě nových technických prostředků... Vojenská věda musí přispívat ke zdokonalování techniky velení, systému spojení, musí napomáhat dalšímu zavádění výpočetní techniky a jiných automatizačních prostředků do štábů a jejich správnému využívání. Velení vojskům, založené na pevném teoretickém základě, na hlubokých vojenskotechnických vědomostech, je důležitou podmínkou zvyšování bojové pohotovosti vojsk“. Tato slova vychází z hluboké analýzy potřeb výstavby ozbrojených sil socialistického státu a ze všestranné pozornosti, kterou Komunistická strana Sovětského svazu a sovětský stát věnují připravenosti armády.

Soustavnou péči a starostlivost o další rozvoj a výstavbu Československé lidové armády a v tom i o raketové vojsko a dělostřelectvo věnují i Komunistická strana Československa a vedoucí představitelé našeho státu. Úspěchy, kterých dosahuje naše národní hospodářství za prozíravého stranického a státního řízení, těsná bratrská spolupráce se Sovětským svazem a ostatními socialistickými státy vytvářejí podmínky, aby naše raketové vojsko a dělostřelectvo bylo vybavováno soudobou moderní bojovou technikou, účelnými a vysoce výkonnými palebnými komplety, které v plném rozsahu splňují požadavky a potřeby vedení soudobé operace a boje. I v této oblasti úspěšně pokračujeme v tradicích, které se zrodily v letech druhé světové války.

Spolu s výstavbou a dalším rozvojem raketového vojska a dělostřelectva ČSLA sledujeme i nové požadavky, které soudobé operační umění přináší a klade na operační a bojové použití raketového vojska a dělostřelectva.

Cvičení i některé další zkušenosti svědčí o stále narůstající aktivitě vedení bojové činnosti, která se projevuje ve snaze v co nejkratším čase zničit protivníka a dosáhnout přitom maximální efektivity. Dále to je zvyšující se procento sil a prostředků, které se bezprostředně účastní vedení bojové činnosti. V neposlední řadě můžeme sledovat větší složitost a různorodost forem vedení bojové činnosti, v nichž se projevuje rozpor mezi dosavadními metodami a způsoby plánování a řízení bojové činnosti vojsk a narůstajícími možnostmi moderní bojové techniky.

Zvyšovat úroveň aktivity vedení bojové činnosti raketového vojska a dělostřelectva v operaci předpokládá trvale sledovat a studovat časové možnosti v souladu s technickými parametry palebných kompletů při umlčování a ničení nepřítelů. Analýza celého procesu, charakterizovaného hlavními složkami — průzkum, velení, palba — však ukazuje, že nejen kvalita palebných kompletů, ale i včasné a přesné zjištění objektů (cílů) pro palbu, zpracování zjištěných podkladů a jejich předání palebným jednotkám se významně podílejí na aktivitě bojové činnosti raketového vojska a dělostřelectva.

Pravděpodobnost zasažení cíle je přímo úměrná času, který uplyne od doby zjištění cíle do doby jeho napadení palbou. Soudobá moderní bojová technika umožňuje většině palebných prostředků protivníka zkrátit dobu pobytu na jednom místě (např. v palebném postavení) na nejmenší možnou míru. Tyto skutečnosti kladou zvýšené požadavky na organizaci a vedení průzkumu objektů (cílů) pro palbu. Prostředky průzkumu podléhají rovněž prudkému rozvoji a určitým způsobem zaostávají za rozvojem palebných systémů. Proto je zde velmi nutná těsná součinnost, jejich vysoce efektivní využívání v zájmu získání včasných a hodnověrných údajů o nepříteli v průběhu celé operace. Ovšem i v této oblasti se musí projevit soustředění úsilí průzkumu na hlavní a rozhodující směry činnosti vojsk a vysoká operativnost v jeho řízení.

Významným požadavkem zvyšování úrovně aktivity vedení bojové činnosti raketového vojska a dělostřelectva v soudobé operaci je, aby náčelníci a štáby raketového vojska a dělostřelectva na operačních i taktických stupních zvládli základní principy řízení a velení. Tento požadavek vyplývá ze změn v prostředcích a způsobech vedení operace a boje, ze zvětšení objemu opatření v oblasti velení a ze zkracování lhůt plnění úkolů.

V operacích druhé světové války bylo dosahováno plného využití bojových možností dělostřelectva při centralizovaném velení a řízení jeho palby. Od tohoto způsobu se přecházelo k decentralizaci pouze tehdy, kdy se stával brzdou v rychlém zahájení palby na rozhodujících směrech bojové činnosti vojsk. Stále se zvyšující aktivita bojové činnosti vyžaduje, aby dělostřelectvo pronikavě zkracovalo lhůty rozvíjení a zahájení palby. Vyšší stupeň samostatnosti vševojskových svazků a útvarů, jejich širší pásma činnosti i často nesusvislá fronta vyžadují určitý stupeň decentralizace velení dělostřelectvu a řízení jeho palby. Podmínkou však je zachování schopnosti rychlého přechodu k centralizovanému řízení palby na rozhodujícím směru. Centralizované velení a řízení palby na operačním stupni budeme však realizovat v rozhodujících fázích operace: v období průlomu připravené obrany nepřítelů, při zasažení druhých sledů (záloh), při odrážení protiúderů (protiztečí), při protipřípravě apod.

Soustředit potřebné množství sil a prostředků dělostřelectva k průlomu u Jasla bylo možné jenom proto, že velení těmito prostředky bylo naprosto

pevné a centralizované. Byly uplatněny v plném rozsahu trvale platné principy řízení, jejichž zvládnutí je i v současných podmínkách nezbytné.

Vysoká organizovanost při velení je jedním z nejdůležitějších požadavků, který klademe na náčelníky, velitele a štáby raketového vojska a dělostřelectva všech stupňů. Tento požadavek však můžeme úspěšně plnit jen s uplatněním racionálních metod řízení.

Zvláště důležitým požadavkem, který umožňuje a dále umocňuje efektivnost velení soudobým palebným prostředkům je vysoká operativnost, včasná reakce na jakoukoli změnu v průběhu operace spolu s vydáním potřebných nařízení vykonavatelům. To má v oblasti velení palebným prostředkům zvláštní význam. K tomu je nutné, abychom práci ve štábech raketového vojska a dělostřelectva organizovali a řídili na vědeckém základě, abychom tyto štáby vybavovali stále výkonnějšími prostředky velení. Jejich rozvoj považujeme v této oblasti za prvořadý.

Stále vyšší podíl prostředků, které se zúčastňují bezprostředně bojové činnosti, zmíněnou již aktivitu dále násobí. Projevuje se to ve všech druzích bojové činnosti raketového vojska a dělostřelectva. Zvláště pak v období, kdy bojová činnost probíhá bez použití zbraní hromadného ničení, bude třeba řešit takové úkoly, jako je např. protibaterijní činnost. Tento důležitý úkol však nabývá nové kvality, ovlivněné technickým rozvojem palebných prostředků, které zvýšily svoji manévrovost a odolnost. Víme, že v mnoha armádách kapitalistických států jsou ve výzbroji protitankové samohybné kanóny, samohybné houfnice 105 a 155 mm, samohybné kanóny 175 mm, samohybné houfnice 203,2 mm a další vysoce mobilní prostředky. Umlčování a ničení těchto samohybných palebných prostředků protivníka vyžaduje přehodnotit současné způsoby vedení paleb na baterie. K tomuto cíli slouží mimo jiné i vydání nových Pravidel střelby a řízení palby pozemního dělostřelectva v letošním roce. Vedení boje s nepřátelským dělostřelectvem v operaci nemůžeme časově nijak omezit a je nutné dělostřelecké baterie umlčovat a ničit stejně jako např. prostředky jaderného napadení, tj. v průběhu celé operace a boje ihned po jejich zjištění.

Zvětšování počtů bojových prostředků na frontě se projevuje v požadované hustotě dělostřelectva na 1 km fronty, která se v závislosti na druhu bojové činnosti pohybuje od 30 do 140 hlavních. Proto např. při průlomu připravené obrany nepřítelů o šířce úseku 10 km se setkáváme s množstvím 1000 až 1400 dělostřeleckých hlavních. Uvedené hodnoty ukazují, že nemůžeme vytvářet převahu sil a prostředků na všech směrech bojové činnosti vojsk, ale vytvořit ji tam, kde to vyžaduje zámysl operace, kde můžeme tuto kvantitu efektivně měnit na kvalitu, tj. na rozhodujícím směru útoku. „Mít v rozhodující chvíli na rozhodujícím místě zdrcující převahu sil — to je „zákon“ vojenských úspěchů...“ napsal V. I. Lenin. To je také princip, který s úspěchem používala slavná Sovětská armáda ve druhé světové válce, princip, který tak úspěšně aplikovali i českoslovenští dělostřelci v útočné operaci 38. armády u Jasla v lednu 1945. Potvrzují to i obecné charakteristické zvláštnosti použití dělostřelectva Sovětské armády ve druhé světové válce, které spočívaly v podstatném zvýšení hustoty palby za jednotku času, v rozsáhlém manévru v terénu, v současném umlčení palbou nepřátelské obrany do velké hloubky a konečně i přechod k ničení a umlčování cílů a objektů na velké ploše.

Na složitost a rozličnost forem bojové činnosti upozorňuje již V. I. Lenin ve svém díle „Partyzánská válka“. V soudobé operaci je tento jev ještě mar-

kantnější a vlivem zavádění stále ničivějších prostředků vedení války dochází k rychlým změnám v jejím průběhu. Zatímco na jednom úseku fronty vojska vedou rozhodný útočný boj, na druhém se houževnatě brání, vedou střetná sražení, protizteče a protiúder. Přitom musí být připravena k přechodu od jedné formy vedení operace a boje ke druhé.

Raketové vojsko a dělostřelectvo, jakožto mohutný palebný prostředek v rukách vševojskového velitele, je schopné v součinnosti s ostatními prostředky ničení v řadě případů vytvářet podmínky pro rychlý a úspěšný přechod od jednoho způsobu operace a boje ke druhému. Je proto zcela nezbytné, aby náčelníci a štáby raketového vojska a dělostřelectva spolehlivě zvládli všechny formy a způsoby vedení bojové činnosti raketového vojska a dělostřelectva.

Zcela mimořádné místo zaujímá v tomto procesu nepřetržitá součinnost raketového vojska a dělostřelectva se všemi druhy vojsk, především pak se vševojskovými svazky a útvary. V podmínkách rychle se měnící situace úspěšná bojová činnost vyžaduje uplatnit při organizaci součinnosti vysokou dovednost, pružnost velení a řízení jednotek a útvarů, operativnost a cílevědomost.

Abychom mohli i v budoucnu dále rozvíjet formy a metody operačního a bojového použití raketového vojska a dělostřelectva v operaci právě na základě jaslenských tradic, musíme spolu s nimi uplatňovat jako hlavní požadavek, který vyplývá z leninských principů řízení, a to vědecký přístup k řešení otázek řízení. Velitelé a štáby raketového vojska a dělostřelectva musí tento požadavek pochopit v plném rozsahu a v plné hloubce. Musí domýšlet vliv nových jevů soudobé operace na svoji práci a řídicí činnost i na činnost podřízených štábů a vojsk, musí cílevědomě uplatňovat a náročně prosazovat vytyčenou linii Rozkazu ministra národní obrany na výcvikový rok a tvořivým přístupem se podílet na rozvoji operační a bojové připravenosti raketového vojska a dělostřelectva Československé lidové armády.

Jsme hrdi na to, že máme kde čerpat zkušenosti i inspiraci k plnění našich náročných úkolů. Jsou to bojem prověřené principy sovětského operačního umění, kterých úspěšně využívali i naši předchůdci u Jasla a zakladatelé slavných tradic dělostřelectva Československé lidové armády. Jaselské tradice jsou a budou i nadále inspirujícím zdrojem k dalšímu zvyšování operační a bojové připravenosti raketového vojska a dělostřelectva naší Československé lidové armády.

Politickovychovná práce v našich svazcích a útvech účinně využívá jaslenských tradic k dalšímu rozvoji aktivity a iniciativy, která se úspěšně rozvíjí v období příprav na XV. sjezd Komunistické strany Československa. Svědčí o tom i řada uzavřených socialistických závazků kolektivů i jednotlivců na počest tohoto významného mezníku v životě našich národů.

Tradice československých dělostřelců účinně napomáhají ve výchovné činnosti a pěstují v nás vděčnost Sovětskému svazu, jeho Komunistické straně a jeho lidu, který přinesl tak těžké oběti i za osvobození naší vlasti od fašismu. Vždyť znovu si při této příležitosti oslav jaslenské operace a slavného bojového vystoupení československých dělostřelců v jejím rámci připomínáme význam našeho těsného spojení se Sovětským svazem a spolupráce s jeho hrdinnou armádou, která byla jak ve válečných letech, tak je i v období mírového rozvoje a budování socialismu v naší vlasti pro nás — příslušníky Československé lidové armády — trvalým vzorem vojenského mistrovství.